

Čebelarjeva opravila v juniju

Junija so panji polni čebel, zato je to idealen čas, da pred poletnim brezpašjem višek čebel in zalege porabim za izdelavo narejencev. V tem mesecu je sicer treba že graditi temelje za novo sezono.

Klavdijo Babič (klavdijo.babic@siol.net)

V juniju je še zadnje obdobje za zamenjavo neprimernih matic v gospodarskih družinah. Poskrbeti je treba, da v gnezdu ni neprimernega satja: Odstranim staro temno satje, deviško nezaleženo satje, zaradi pomanjkanja paše nezgrajeno ali propolizirano satje ter gradilni satnik. V tem času se na Obali pogosto dvigne temperatura nad 30 °C in ob suši se medenje zaustavi. V tem primeru je treba čebele krmiti. Del čebel odpeljem na lipovo in kostanjevo pašo. Če temperatura ostaja pod 30 °C, je nekaj dežja in dovolj vlage, se lahko obeta tudi na Obali še nekaj cvetlične ali manove paše.

Junija cveti lipa, pravi kostanj, navadni derak, cvetijo pa tudi rastline na travnikih. Na vsakih nekaj let se pojavi mana, predvsem na hrastu in maklenu. Pravi kostanj v zaledju obale zaradi segrevanja ozračja zadnjih deset let ne med. Na njem se čebele oskrbijo s cvetnim prahom, ki je odlično hranilo za razvoj družin v poletnem času. V letih, ko ni mane, čebele nabirajo medicino predvsem na travnikih, navadnem deraku in drugih cvetočih rastlinah. Zaradi majhnih donosov ima ta med majhno vsebnost vode in je zelo aromatičen. Ko je elektroprevodnost pod 0,8 ms/cm, ga označim kot cvetlični med. Edina težava je v tem, da je tega medu malo in ga hitro zmanjka. V letih, ko se pojavi mana, se čebele preusmerijo na nabiranje mane. Opažam, da se mana pojavi le na določenih drevesih iste vrste in ne na vseh. Elektroprevodnost tega medu se giblje med 1 in 1,5 ms/cm, med je temnorjave barve in specifičnega okusa. Kristalizira šele po novem letu ali kasneje. Ker je elektroprevodnost več kot 0,8 ms, ga označim kot gozdni med.

Pregledi v juniju

V juniju, ko se temperature dvignejo in je paše manj, se umiri tudi rojilno razpoloženje. Če so v juniju pozitivni donosi, vstavim čebelam še kakšno satnico, sicer ne. Če se paša konča, prenehajo graditi satje in zgornje robove celic na nedograjenih satnicah propolizirajo. Take so neuporabne – čebele jih le izjemoma dogradijo, zato jih kasneje odstranim in

Strnjeno obleganje nove matice

stalim. Matice raje zalegajo na nekoliko temnejšem satju. Zato uredim gnezda tako, da v sredino premestim nekajkrat zaležene sate. Po zadnjem izrezovanju trotovine iz panjev odstranim gradilnike. Ob izrezovanju trotovine pregledam napadenost z varojami. Število najdenih varoj si zapišem na panjske liste. Na podlagi teh informacij in posveta z veterinarjem si izdelam načrt za zatiranje varoj.

Foto: Klavdijo Babič

Prevoz čebel na pašo

V Sloveniji je gostota čebel vedno večja. Zaradi pritiska čebelarjev prevoznikov je težje dobiti primerno pašno mesto. Da ne pride do hude krvi, se pred premikom čebel prepričam, da s svojimi čebelami ne ogrožam okoliških prebivalcev ter sosednjih čebelarjev. Hvaležen sem čebelarjem in lastnikom zemljišč, ki me sprejmejo v svoj kraj. Omogočijo mi, da se moje čebele oskrbujejo s hrano, s čimer zmanjšam stres čebel ob dolgem sušnem poletnem brezpašnem obdobju, ki je velikokrat v mojem kraju. Ob dobrih pašnih pogojih iztočim še nekaj lipovega in kostanjevega medu. Na ta način povečam ponudbo različnih sort medu. Da dobim svetel lipov med, je pomembno, da je v medišču mlado satje. Enako kot pri akacijevem medu se tudi lipov v temnejšem satju obarva nekoliko temneje.

Pred premikom se najprej prepričam o smiselnosti premika. Vsak premik je za čebele stres, ob katerem nekoliko številčno oslabijo. Zavedam se, da se lahko na poti marsikaj pripeti. Če prevažam sam, se vedno dogovorim s čebelarjem, ki ga lahko pokličem za pomoč, če bi se na poti karkoli pripetilo. Ko se dogovorim za primerno mesto premika, uredim veterinarsko potrdilo. Del čebeljih družin imam v kovinskih zabojnikih, ki jih prevažam z avtomobilsko prikolico. Prevažam zvečer, ko so čebele v panjih. Velikokrat čebele visijo na bradah panjev. Z dimom jih preženem v panj, nato panje zaprem. Na zadnjih vratih odprem lopute, da čebele med prevozom pridejo do zraka. Po postavitvi zaboja žrela panjev odprem, lopute na vratih pa zaprem. Če bi pustil lopute odprte, bi se ustvaril preprih, ki ga s propoliziranjem okenskih mrežic čebele preprečujejo; s propolisom prekrite okenske mreže pa preprečujejo nujno prezračevanje med prevozi! Vedeti moramo, da čebele v obdobju, ko je temperatura nad 30 °C, porabijo dnevno tudi do 4 dl vode/panj. Če naravnega vodnega vira ni v bližini, postavimo napajalnik z zadostno količino sveže vode.

Izdelava narejencev

V juniju je potrebnih več čebel in zalege, zato delam narejence v petsatnih panjih. Po zadnjem točenju uporabim ometene čebele z medenih satov za izdelavo ometencev. Vsa navodila za izdelavo narejencev lahko najdete na spletni strani Čebelarke zveze Slovenije.

Pregled narejencev

Narejence prvič pregledam, ko se v njih poleže vsa stara zalega ter zalega nove matice še ni pokrita. V tem obdobju so vse varoje na čebelah, zato je to najboljši čas za obračun z njimi. Pri tem pregledu me zanima

predvsem, ali je matica v panju in ali je dovolj hrane. Določen odstotek matic se izgubi na prahi. Lahko je v panju matica prisotna, vendar zalega neoplojena jajčeca iz katerih se bodo polegali zgolj troti. Matico uničim in narejencu dodam sat pokrite zalege ter zrel matičnik, ali še bolje, že sprašeno matico.

Drugi pregled opravi, ko naj bi bila zalega nove matice pokrita. Šele takrat lahko ocenim kakovost matice. Če z lastnostmi nove matice in njenih potomk nisem zadovoljen, matico zamenjam.

Če je zalega nove matice lepo strnjena in imajo njene čebele še druge lastnosti, ki jih želim v svojem čebelnjaku, lahko zaključim, da je matica dobra. Obseg zalege v panju se večja, zato ji hitro primanjkuje prostora za zaleganje. Da se matica optimalno razvije, mora imeti ob zadostni količini hrane in mladih čebel dovolj prostora za zaleganje. Po potrebi dodam še sat s hrano. Če ni paše, čebele krmim s sladkorno raztopino. Mlade čebele zaposlim z gradnjo satja, tako ima matica dovolj prostora za zaleganje. Družina je očiščena varoj. Take družine so odlična popotnica za naslednje čebelarstvo leto.

Zamenjava matic v gospodarskih družinah

Mlada kakovostna matica je osnova za uspešno čebelarjenje v novi sezoni. Na panjske liste sem si že prej označil matice, ki jih je treba zamenjati. To so matice s slabšimi lastnostmi in tri leta stare matice. V brezpašju čebele manj rade sprejmejo novo matico. Težave se pojavijo, ko želim zamenjati matice ki so za čebele dobre, po moji odbiri pa ne ustrezajo. Zjutraj matico odvezam in v panj dodam nekaj pogače, da s tem zaposlim stare čebele. V rezervni družini odvezam mlado matico z želenimi lastnostmi, ki ima lepo strnjeno zalego; v panj iz katerega sem odvezel matico takoj dodam zrel matičnik, zaščiten z aluminijasto folijo. Odvezeto matico zaprem v matičnico, ki sem ji predhodno zapolnil izstopni odprtini s pogačo. Matičnico z matico obesim med sate z zalego, vendar čebelarjem še ne omogočim dostopa do pogače v matičnici. Naslednji dan preverim razpoloženje. Če se čebele do matice vedejo naklonjeno (je ne napadajo), tedaj, omogočim čebelarjem dostop do pogače v matičnici in posredno izpust matice v panj. Če opazim, da se čebele napadalno obnašajo, matičnico strnjeno oblegajo, kot da bi želele novo matico zadušiti, in se matičnice trdo oklepajo, novi matici niso naklonjene, zato jo odvezam in jo uporabim pri zamenjavi matice v drugi družini. Po devetih dneh podrem vse morebitne zasilne matičnike in šele takrat ponovim dodajanje matice. Ker družina nima več možnosti vzrediti nove matice, je drugi poskus dodajanja matice uspešen. Večino matic si vzredim sam. Nove, kakovostne matice so temelj uspeha v novi sezoni.